Volume 25, Issue 4 (July- August 2026)

PAYESH

Journal of the Iranian Institute for Health Sciences Research

Letter to editor

Dengue fever outbreak in Iran: Urgent warnings and solutions

Mohammad Javad Mousavi[1], Emad Behboudi[2*]

1. Department of Hematology, School of Para-Medicine, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, Iran
2. Department of Basic Medical Sciences, Khoy University of Medical Sciences, Khoy, Iran

Received: 10 June 2025
Accepted for publication: 12 June 2025
[EPub a head of print- 10 June 2026]
Payesh: 2026; 25(4): 623- 625

Dear Editor,

Following the COVID-19 pandemic, dengue fever, one of the most important mosquito-borne viral diseases, has become a serious public health challenge in many countries around the world in recent years. Transmitted by Aedes aegypti and Aedes albopictus mosquitoes, this disease is prevalent in tropical and subtropical regions. Iran is also at risk of spreading this disease despite being located in a region with a predominantly arid and semi-arid climate. Recent reports of local cases of dengue fever in Hormozgan province, especially in Bandar Lengeh city, are a wake-up call for the country's health system. Dengue fever is an emerging threat to public health in Iran that requires urgent and coordinated action. Controlling this disease requires the participation of all sectors of society, including the government, health institutions, and the public. By implementing scientific and sustainable strategies and in coordination with government agencies, Iran can be prevented from becoming an endemic area for dengue fever.

Keywords: Dengue fever, mosquito, vector control, public health, Iran

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-09-14]

[DOI: 10.66224/payesh.25.4.623]

* Corresponding Author: Department of Basic Medical Sciences, Khoy University of Medical Sciences, Khoy, Iran
E-mail: emadbehboudi69@gmail.com

سال بیست و پنجم، شماره چهارم، مرداد ـ شهریور ۱۴۰۵

پایش

نشریه پژوهشکده علوم بهداشتی جهاددانشگاهی

نامه به سردبیر

شیوع تب دنگی در ایران: هشدارها و راهکارهای فوری

محمد جواد موسوی[۱]، عماد بهبودی[۲*]

۱. گروه هماتولوژی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران

۲. گروه علوم پایه پزشکی، دانشکده علوم پزشکی خوی، خوی، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۵/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۵/۲۲

[نشر الکترونیک پیش از انتشار ۲۰ خرداد ۱۴۰۵]

نشریه پایش: ۶۲۵- ۶۲۳ :(۴)۲۵؛ ۱۴۰۵

چکیده

پس از پاندمی کووید-۱۹، تب دنگی، یکی از مهمترین بیماری‌های ویروسی منتقله توسط پشه، در سال‌های اخیر به یک چالش جدی برای سلامت عمومی در بسیاری از کشورهای جهان تبدیل شده است. این بیماری که توسط پشه‌های آئدس اجیپتی و آئدس آلبوپیکتوس منتقل می‌شود، در مناطق گرمسیری و نیمه‌گرمسیری شایع است. ایران نیز به‌رغم قرار گرفتن در منطقه‌ای با آب‌وهوای عمدتاً خشک و نیمه‌خشک، در معرض خطر شیوع این بیماری قرار دارد. گزارش‌های اخیر از موارد محلی تب دنگی در استان هرمزگان، به‌ویژه در شهر بندرلنگه، زنگ خطری برای نظام سلامت کشور محسوب می‌شود. تب دنگی یک تهدید نوظهور برای سلامت عمومی در ایران است که نیازمند اقدامات فوری و هماهنگ است. کنترل این بیماری مستلزم مشارکت تمام بخش‌های جامعه، از جمله دولت، نهادهای بهداشتی، و مردم است. با اجرای راهکارهای علمی و پایدار و با هماهنگی سازمان های دولتی می‌توان از تبدیل شدن ایران به یک منطقه اندمیک تب دنگی جلوگیری کرد.

کلیدواژه‌ها: تب دنگی، پشه، کنترل ناقلین، سلامت عمومی، ایران

* نویسنده پاسخگو: خوی، دانشگاه علوم پزشکی خوی، گروه علوم پایه پزشکی

E-mail: emadbehboudi69@gmail.com

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-09-14]

[DOI: 10.66224/payesh.25.4.623]

پس از پاندمی کووید-۱۹، تب دنگی، یکی از مهمترین بیماری‌های ویروسی منتقله توسط پشه، در سال‌های اخیر به یک چالش جدی برای سلامت عمومی در بسیاری از کشورهای جهان تبدیل شده است. این بیماری که توسط پشه‌های **آئدس اجیپتی** و **آئدس آلبوپیکتوس** منتقل می‌شود، در مناطق گرمسیری و نیمه‌گرمسیری شایع است. ایران نیز به‌رغم قرار گرفتن در منطقه‌ای با آب‌وهوای عمدتاً خشک و نیمه‌خشک، در معرض خطر شیوع این بیماری قرار دارد. گزارش‌های اخیر از موارد محلی تب دنگی در استان هرمزگان، به‌ویژه در شهر بندرلنگه، زنگ خطری برای نظام سلامت کشور محسوب می‌شود [۳-۱].

در سال‌های اخیر، موارد تب دنگی در ایران افزایش یافته است. استان‌های جنوبی و جنوب شرقی کشور، از جمله هرمزگان، سیستان و بلوچستان و فارس به‌عنوان مناطق پرخطر شناسایی شده‌اند. بررسی‌های اخیر نشان می‌دهد که پشه آئدس آلبوپیکتوس، یکی از ناقلان اصلی تب دنگی، در این مناطق حضور دارد. همچنین، موارد مثبت IgM و NS1 در بیماران مشکوک به تب دنگی، حاکی از گردش ویروس در برخی نقاط کشور است.

عوامل مؤثر در شیوع تب دنگی شامل این موارد است: تغییرات آب‌وهوایی (افزایش دما و تغییر الگوهای بارش، شرایط مطلوبی برای تکثیر پشه‌های ناقل ایجاد کرده است)، افزایش سفرهای بین‌المللی(مسافرت به کشورهای اندمیک تب دنگی مانند هند، مالزی و پاکستان، خطر ورود ویروس به ایران را افزایش داده است)، ضعف در کنترل ناقلین(برنامه‌های کنترل پشه در برخی مناطق به‌ویژه در حاشیه شهرها به‌صورت مؤثر اجرا نشده است) وکمبود آگاهی عمومی(بسیاری از مردم از راهکارهای پیشگیری از تب دنگی اطلاع کافی ندارند) [۳].

از جمله چالش‌های پیش‌رو می توان به نقص در سیستم‌های نظارتی(ایران فاقد یک سیستم پایش یکپارچه برای تب دنگی است که این امر تشخیص و پاسخ سریع به شیوع را دشوار می‌کند)، کمبود آموزش در کادر درمان(بسیاری از پزشکان و کارکنان بهداشتی با علائم و روش‌های تشخیص تب دنگی آشنا نیستند) و شرایط نامناسب بهداشتی در برخی مناطق (تراکم جمعیت و کمبود امکانات بهداشتی در مناطق حاشیه‌ای، خطر شیوع بیماری را افزایش می‌دهد) اشاره کرد.

برای مقابله با شیوع تب دنگی، اقدامات زیر پیشنهاد می‌شود [۴]:

تقویت سیستم‌های پایش و تشخیص: ایجاد شبکه‌ای از آزمایشگاه‌های مجهز برای تشخیص سریع تب دنگی در مناطق پرخطر، استفاده از فناوری‌های نوین مانند سامانه‌های GIS برای ردیابی پراکندگی پشه‌های ناقل،

کنترل ناقلین: اجرای برنامه‌های منظم سمپاشی در مناطق پرخطر، آموزش جامعه برای از بین بردن آب‌های راکد و مکان‌های تکثیر پشه

آموزش و آگاهی‌بخشی: برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای کادر درمان در مورد تشخیص و مدیریت تب دنگی، اجرای کمپین‌های رسانه‌ای برای افزایش آگاهی عمومی درباره راهکارهای پیشگیری

همکاری‌های بین‌المللی: تبادل اطلاعات و تجربیات با سازمان سلامت جهان(WHO) و کشورهای موفق در کنترل تب دنگی

تب دنگی یک تهدید نوظهور برای سلامت عمومی در ایران است که نیازمند اقدامات فوری و هماهنگ است. کنترل این بیماری مستلزم مشارکت تمام بخش‌های جامعه، از جمله دولت، نهادهای بهداشتی و مردم است. با اجرای راهکارهای علمی و پایدار، می‌توان از تبدیل شدن ایران به یک منطقه اندمیک تب دنگی جلوگیری کرد.

منابع

1. Behboudi E, Hamidi V, Gholizadeh F, Grala EM, Ghelmani Y, Nakhaie M, Charostad J, Astani A. Association between ABO blood groups and rhesus antigen and susceptibility to COVID-19 in the Yazd hospital. New Microbes and New Infections 2021;44:100934
2. Zandi M, Behboudi E, Soltani S. Role of glycoprotein hemagglutinin-esterase in COVID-19 pathophysiology?. Stem Cell Reviews and Reports 2021;17:2359-60
3. Heydarifard Z, Heydarifard F, Mousavi FS, Zandi M. Dengue fever: a decade of burden in Iran. Frontiers in Public Health 2024; 23;12:1484594
4. Heydari M, Metanat M, Rouzbeh-Far MA, Tabatabaei SM, Rakhshani M, Sepehri-Rad N, Keshtkar-Jahromi M. Dengue fever as an emerging infection in southeast Iran. The American Journal of Tropical Medicine and Hygiene 2018;19;98:1469

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-09-14]
[DOI: 10.66224/payesh.25.4.623]